

«Тасдиқ мекунам»
Ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
доцент, Сафарзода М. В.
«10» январи соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Рауфзода Сайвали Гурез дар мавзуи «Методикаи баланд бардоштани салоҳияти касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн)

Дар тақризи муассисаи пешбар масъалаҳои зерин баррасӣ мегарданд:

1. Мутобиқати мавзӯ ва мухтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи мазкур аз ҷиҳати моҳият ва мазмун ба шиносномаи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) мутобиқ мебошад. Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дараҷа ва унвонҳои илмӣ дода мешаванд ва бо қарори раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

2. Мубрами мавзуи таҳқиқ аз талаботи объективии марҳилаи кунунии рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеояд, зеро дар шароити ҷаҳонишавӣ, пешрафти босуръати илм ва технология, инчунин навсозии низоми маориф масъалаи омодагии омӯзгорони соҳибихтисос ба яке аз вазифаҳои калидии сиёсати давлатӣ таъдил ёфтааст. Баланд бардоштани сифати таҳсилоти умумӣ бевосита ба сатҳи тайёрии касбӣ, салоҳиятнокӣ ва қобилияти эҷодии омӯзгорони оянда вобаста мебошад, махсусан дар фанни технология (таълими меҳнат), ки он на танҳо дониши назариявӣ, балки маҳорату малакаҳои амалиро низ талаб мекунад.

Дар шароити гузариш ба равиши салоҳиятнокӣ дар таҳсилот зарурати такмили мазмун, шакл ва усулҳои омодагии касбии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии педагогӣ ба миён меояд. Аз омӯзгорони фанни технология талаб мекунад, ки фаъолияти педагогии худро бо дарназардошти хусусиятҳои эҷодӣ, ғайристандартӣ ва навоваронаи раванди таълим ба роҳ монанд. Дар ин замина, нақши таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҳамчун муҳити

асосии ташаккули салоҳиятҳои касбӣ, мавқеи педагогӣ ва худшиносии касбии донишҷӯён боз ҳам афзун мегардад.

Ҳамзамон, дар сиёсати давлатии соҳаи маориф масъалаи омода кардани кадрҳои баландихтисоси омӯзгорӣ ва баланд бардоштани сифати таълим ҳамчун самти афзалиятнок муайян шудааст. Ин талабот такмили асосҳои назариявӣ ва методии омодагии касбии омӯзгорони ояндаи технологияро бо така ба дастовардҳои илмию технологӣ, фарҳангию таърихӣ ва имкониятҳои шахсии донишҷӯён тақозо менамояд. Ташаккули механизми самараноки рушди шахсияти донишҷӯ ҳамчун омӯзгори оянда, рушди тафаккури эҷодӣ ва қобилияти татбиқи дониш дар амал чузъи муҳими салоҳиятҳои касбӣ маҳсуб меёбад.

Бо дарназардошти гуфтаҳои боло, метавон хулоса намуд, ки мавзуи таҳқиқот дорои аҳамияти баланди илмӣ-назариявӣ ва амалӣ буда, ба ҳалли мушкилоти мубрами омодагии касбии омӯзгорони ояндаи фанни технология (таълими меҳнат) дар муассисаҳои таълимӣ равона шудааст. Саривақтӣ будани мавзӯ, мутобиқати он ба талаботи санадҳои меъёрии соҳаи маориф ва эҳтиёҷоти амалияи педагогӣ мубрамияти таҳқиқоти пешниҳодшударо пурра асоснок менамояд.

3. Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Таҳлили адабиёти илмӣ нишон медиҳад, ки масъалаи баланд бардоштани сифати омодакунии омӯзгорони оянда ва ташаккули салоҳиятҳои касбии онҳо дар педагогика ва психологияи касбӣ ба таври густарда мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Дар асарҳои олимони маъруф, аз ҷумла О.С. Анисимов, В.И. Андреев, В.П. Беспалко, С.Г. Вершловский, Б.С. Гершунский, В.П. Зинченко, А.К. Маркова, Л.М. Митина, Е.И. Рогов, В.А. Сластенин, Е.В. Титова ва дигарон масъалаҳои рушди касбии омӯзгор, такмили сифати таълим ва ташаккули салоҳиятҳои педагогӣ ҳамчун омили калидии самаранокии фаъолияти таълимӣ баррасӣ шудаанд.

Дар чараёни рушди афкори педагогӣ тасаввурот оид ба мафҳуми салоҳиятҳои омӯзгор таҳаввулоти назаррасро аз сар гузаронидааст. Аз як тараф, пажӯҳишҳо ба ташаккули самти педагогӣ ва сифатҳои муҳими касбии шахсият равона гардидаанд, аз ҷониби дигар, моҳияти эҷодиёти педагогӣ, хусусиятҳои фаъолияти навоарона ва асосҳои психологии фаъолияти касбии омӯзгор мавриди таҳлил қарор гирифтаанд. Ин раванд дар қорҳои олимоне, ки ба масъалаҳои рушди тафаккури педагогӣ, ангезаи касбӣ ва фаъолияти эҷодии омӯзгор бахшида шудаанд, возеҳ инъикос ёфтааст.

Дар илми педагогикаи ватанӣ масъалаи ташаккули салоҳиятнокии касбии мутахассисони оянда мавқеи махсусро ишғол мекунад. Асарҳои як қатор муҳаққиқон ба масъалаҳои омодаسازی салоҳиятнокии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти касбӣ, тақмили тайёрии касбӣ ва мутобиқسازی онҳо ба талаботи амалии муносири педагогӣ бахшида шудаанд. Ҳамзамон, дар таҳқиқотҳои олимони тоҷик моҳият, сохтор ва роҳҳои ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгор аз мавқеи миллӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ баррасӣ гардида, аҳамияти он барои рушди низоми таҳсилоти миллӣ асоснок шудааст.

Муносибати гуманистӣ ба омодакунии муаллимони оянда ба масъалаҳои рушди нуруи эҷодӣ, ташаккули услуби инфиродии фаъолияти педагогӣ, маданияти касбӣ ва қобилияти ба назар гирифтани хусусиятҳои инфиродии хонандагон таваҷҷуҳи хоса зоҳир менамояд. Дар доираи ин равиш, салоҳиятнокии касбии муаллими ояндаи технология (таълими меҳнат) ҳамчун маҷмуи дониш, маҳорату малақаҳо арзёбӣ мегардад, ки барои интиҳоби усулҳои самараноки таълим ва татбиқи онҳо дар амалии педагогӣ заруранд.

Бо вуҷуди фаровонии таҳқиқотҳои назариявӣ, масъалаи ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) маҳз дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ба таври мукамал ҳалли худро наёфтааст. Дар ин самт як қатор ихтилофот мушоҳида мегардад: байни талаботи баланд ба сатҳи салоҳиятнокии омӯзгорони оянда ва нокифоягии коркарди назариявӣю методии роҳҳои ташаккули он; байни ниёзҳои воқеии мактаб ба омӯзгорони соҳибсалоҳият ва сатҳи омодагии амалии хатмкунандагон; инчунин байни зарурати истифодаи васеи имкониятҳои таҷрибаомӯзии педагогӣ ва маҳдуд будани заминаи назариявии шарҳи нақши он дар рушди касбии донишҷӯён.

Маҳз ҳамин ҳолатҳо зарурати гузаронидани таҳқиқоти махсусро оид ба омӯзиши таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҳамчун воситаи самараноки ташаккули мақсадноки салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ ба миён меорад. Дар асоси таҳлили назариявии адабиёт, омӯзиши таҷрибаи амалии тайёркунии кадрҳои педагогӣ ва бо дарназардошти аҳамияти иҷтимоӣю педагогӣ масъала, самтҳои асосии таҳқиқот, мақсад, предмет, фарзия ва вазифаҳои он муайян карда шудаанд.

4. Навгони илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда.
Навгони илмӣ таҳқиқ дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар шароити муносири низоми таҳсилоти олӣ методикаи баланд бардоштани

салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) маҳз дар доираи таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҳамчун воситаи мақсадноки ташаккули касбии онҳо таҳлил ва асоснок карда шудааст. Муаллиф моҳияти ин методикаро на танҳо ҳамчун чузъи иловагии раванди таълим, балки ҳамчун муҳити фаъол ва ҳамгиро барои ташаккули қобилиятҳои касбӣ, ташкил ва идора намудани фаъолияти педагогӣ бо хонандагони синну соли гуногун муайян намудааст, ки ин равиш ҷанбаи навоваронаи таҳқиқотро инъикос мекунад.

Навгони дигари таҳқиқ дар асоснок намудани аҳамияти усули пешниҳодгардида ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи омодагии донишҷӯён ба фаъолияти мустақилонаи касбӣ зоҳир мегардад. Дар таҳқиқ нишон дода шудааст, ки истифодаи мақсадноки таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ имконият медиҳад, ки донишҷӯён на танҳо дониш ва малакаҳои назариявӣ худро мустақкам намоянд, балки онҳоро дар ҳолатҳои воқеии педагогӣ татбиқ карда, сатҳи худидоракунӣ ва масъулияти касбии худро инкишоф диҳанд.

Ҳамчунин, дар таҳқиқ сохтори мукаммали салоҳиятнокии касбии омӯзгори ояндаи технология (таълими меҳнат) дар ҷараёни таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ дар муассисаи таҳсилоти олии таҳия ва асоснок карда шудааст. Ин сохтор чузъҳои ҳавасмандӣ, маърифатӣ ва амалӣ-фаъолиятиро дар бар гирифта, робитаи мутақобилаи арзишҳо, шавқу рағбат, қобилиятҳо ва маҷмуи дониш, маҳорату малакаҳои иҷроия ва идоракуниро инъикос менамояд. Чунин шарҳи низомноки сохтор ба равшан гардидани моҳияти падидаи таҳқиқшаванда мусоидат мекунад.

Навгони илмӣ таҳқиқ ҳамчунин дар асоснок намудани технологияи лоиҳавӣ ҳамгирошудаи ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) зоҳир мешавад. Ин технология ба ҳамгироии унсурҳои назариявӣ ва амалӣ таъя намуда, имконият медиҳад, ки раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҳамчун фазои эҷодӣ ва фаъол барои рушди касбии донишҷӯён истифода бурда шавад.

Илова бар ин, дар таҳқиқ маҷмуи меъёрҳои арзёбии сатҳи ташаккули салоҳиятнокии касбӣ мутобиқ ба зинаҳои ибтидоӣ, миёна ва тахассусӣ таҳия гардидааст. Меъёрҳои пешниҳодшуда (репродуктивӣ, самаранок ва эҷодӣ) хусусиятҳои асосии ин падидаро фаро гирифта, имкон медиҳанд, ки натиҷаҳои бадастомада ба таври илмӣ саҳеҳ арзёбӣ карда шаванд. Саҳеҳии натиҷаҳои таҳқиқ бо таъя ба таҳлили назариявӣ, истифодаи усулҳои мувофиқи таҳқиқотӣ ва мутобиқати ҳулосаҳо ба маводи таҷрибавӣ таъмин гардида, аҳамияти назариявӣ ва амалии онҳо тасдиқ мегардад.

5. Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Аҳамияти илмӣ (назариявӣ) таҳқиқот дар такмили заминаи назариявӣю методи омодакунии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) ифода меёбад. Дар диссертатсия таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ҳамчун падидаи мустақили педагогӣ ва омили калидии ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгори оянда баррасӣ гардида, нақш ва ҷойгоҳи он дар низомии тайёрии касбии донишҷӯён аз ҷиҳати илмӣ асоснок шудааст. Унвонҷӯ нишон медиҳад, ки маҳз давраи таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ шароити мусоид барои ташаккули ҳамаҷонибаи салоҳиятнокии касбӣ, рушди қобилиятҳои эҷодӣ ва татбиқи донишҳои назариявӣ дар фаъолияти воқеии педагогӣ фароҳам меорад. Натиҷаҳои таҳқиқот ба ғанӣ гардонидани назарияи педагогикаи касбӣ ва методикаи таълими фанни технология мусоидат намуда, доираи фаҳмиши илмиро оид ба роҳҳо ва механизмҳои рушди касбии омӯзгорони оянда васеъ мегардонанд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар имконияти васеи татбиқи натиҷаҳои он дар фаъолияти таълимии муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва низомии такмили ихтисоси кадрҳои педагогӣ зоҳир мешавад. Натиҷаҳои диссертатсия метавонанд ҳангоми таҳия ва такмили барномаҳои таълимии фанҳои тахассусӣ барои донишҷӯёни ихтисоси «Технология (таълими меҳнат)», курсҳои махсус, инчунин дар курсҳои такмили ихтисос ва азнавтайёркунии омӯзгорон истифода шаванд. Илова бар ин, маводи таҳқиқот барои коркарди усулҳои фаъоли рушди эҷодиёти техникаи донишҷӯён, ташаккули фаъолияти мустақилонаи онҳо ва таҳияи воситаҳои арзёбии педагогӣ, ки ба баланд бардоштани самаранокии фаъолияти таълимӣ-маърифатӣ равона шудаанд, аҳамияти амалӣ дорад.

Аҳамияти иқтисодии натиҷаҳои таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки татбиқи тавсияҳо ва методикаи пешниҳодгардида ба истифодаи самараноки захираҳои инсонӣ дар соҳаи маориф мусоидат менамояд. Баланд гардидани сатҳи омодагии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) боиси коҳиш ёфтани хароҷоти иловагӣ барои бозомӯзӣ ва такмили тақрири кадрҳо мегардад. Ҳамчунин, омода намудани омӯзгорони соҳибсалоҳият имконият медиҳад, ки сифати таълим дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ боло рафта, самаранокии фаъолияти таълимӣ дар дарозмуддат таъмин гардад.

Аҳамияти иҷтимоии таҳқиқот ба таъсири мусбати натиҷаҳои он ба рушди низомии таҳсилоти миллӣ ва тайёр намудани кадрҳои рақобатпазири педагогӣ вобаста мебошад. Ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгорони

ояндаи технология (таълими меҳнат) ба баланд бардоштани сифати таълиму тарбияи хонандагон, рушди тафаккури эҷодӣ ва оморасозии онҳо ба фаъолияти меҳнатӣ мусоидат мекунад.

6. Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо таҳлили ҳамаҷониба ва мунтазами муқарраротҳои назариявӣ ва усулҳои илмӣ марбут ба масъалаи таҳқиқшаванда таъмин гардидааст. Дар раванди таҳқиқ маҷмуи усулҳои гуногуни таҳқиқи илмӣ истифода шудааст, ки якдигарро пурра намуда, ба мақсад, вазифаҳо ва мантиқи дохилии таҳқиқот мутобиқ мебошанд. Ин равиш имкон додааст, ки масъалаи мавриди омӯзиш аз ҷанбаҳои гуногуни назариявӣ ва амалӣ баррасӣ шуда, хулосаҳо дорои асоснокии илмӣ бошанд.

Омили муҳими таъмини эътимоднокии натиҷаҳо така ба таҷрибаи ғании педагогии муаллифи рисола ҳамчун омӯзгори муассисаи таҳсилоти олӣ ба шумор меравад. Омезиши таҳлили назариявӣ бо таҷрибаи амалии бисёрсолаи педагогӣ ба саҳеҳ арзёбӣ намудани равандҳои ташаккул ва баланд бардоштани салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи технология (таълими меҳнат) мусоидат намудааст. Асоснокӣ ва дурустии усулҳои истифодашуда, мувофиқати онҳо ба шароити воқеии раванди таълим ва имконияти татбиқи амалӣ, саҳеҳии натиҷаҳои бадастомадаро таъмин мебахшад.

7. Саҳми шахсии доктараби дарёфти дарарчаи илмӣ дар таҳқиқ. Муаллиф ҷустуҷӯ, таҳлил ва ҷамъбасти мустақилонаи адабиёти илмӣ-назариявӣ ва методии вобаста ба масъалаи таҳқиқшавандаро анҷом дода, дар асоси он мавқеи илмӣ худро муайян намудааст. Ҳамаи натиҷаҳои асосии илмӣ, ки дар рисола пешниҳод шудаанд, маҳсули фаъолияти мустақилонаи доктараб буда, аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ асоснок карда шудаанд.

Унвонҷӯ мустақилона мақсад, вазифаҳо, фарзия ва мантиқи таҳқиқотро таҳия намуда, усулҳо ва воситаҳои мувофиқи таҳқиқотиро интихоб ва татбиқ кардааст. Гузаронидани корҳои санҷишию таҷрибавӣ, таҳлили натиҷаҳои бадастомада, ҷамъбасти онҳо ва таҳияи хулосаҳо низ пурра ба зиммаи муаллиф тааллуқ доранд. Натиҷаҳои таҳқиқот дар шакли рисолаи илмӣ, мақолаҳои нашршуда дар маҷаллаҳои илмӣ, инчунин дар маърузаҳо ва барномаҳо дар конференсияҳо ва семинарҳои илмӣ инъикос ёфта, саҳми шахсии доктарабро дар асосноккунии илмӣ ва пешниҳод намудани роҳҳои амалии ҳалли масъалаи баррасишаванда возеҳ нишон медиҳанд.

8. Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷалҳои тақризшавандаи илмӣ.

Натиҷаҳои таҳқиқот пурра дар фаъолияти илмии муаллиф инъикос ёфта, онҳо дар маҷмӯъ дар 20 интишорот нашр шудаанд, ки аз ҷумла 13 мақолаи илмӣ дар маҷалҳои тақризшавандаи илмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 6 мақола дар маҷалҳо ва нашрияҳои гуногун, аз ҷумла маводи конференсияҳои илмӣ-назариявӣ, амалӣ ва байналмилалӣ ва 1 дастури методӣ ба таъб расидаанд. Ин интишорот на танҳо муҳтавои асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқотро инъикос менамоянд, балки саҳми шахсии муаллифро дар густариши фазои илмӣ, татбиқи таҷрибаи назариявӣ ва амалӣ, ҳамчунин муаррифии дастовардҳои илмӣ дар сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ нишон медиҳанд.

9. Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он нишон медиҳад, ки рисола пурра ҷавобгӯи талаботи амалкунанда буда, бо риояи меъёрҳои илмӣ ва методологӣ анҷом ёфтааст. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия мутобиқ ба ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот таҳия гардида, муҳтавои он аз бахшҳои «Муқаддима», «Тавсифи умумии қор», 3 боб, 6 зербоб, бахши «Хулосаҳо», «Рӯйхати адабиёт», «Интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия» ва «Замима» иборат мебошад. Натиҷаҳои бадастомадаи илмӣ, назариявӣ ва амалӣ пурра дар онҳо инъикос ёфтаанд, ки ин далели дараҷаи баланди ба итмом расидани диссертатсия ба ҳисоб меравад.

Дар муқаддима аҳамияти мавзӯи таҳқиқшаванда асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши он арзёбӣ гардида, объекту мавзӯи таҳқиқот, ҳадафу вазифаҳои он, асосҳои назарияу методологӣ, наwgониҳои илмӣ ва аҳамияти назарияу амалии муайян карда шудаанд.

Диссертатсия аз се боб ва шаш зербоб иборат буда, мантиқан пайдарпай тарҳрезӣ шудааст ва масъалаи ташаккул ва баланд бардоштани салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи фанни технология (таълими меҳнат)-ро дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ фаро мегирад.

Дар боби якум таҳти унвони «**Асосҳои назариявии методикаи баланд намудани салоҳиятнокии касбии омӯзгори ояндаи фанни технология (таълими меҳнат) дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ**» заминаҳои назариявӣ ва методии масъалаи таҳқиқ мавриди баррасӣ қарор дода шудаанд. Дар зербоби аввал шароитҳои педагогии ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгори оянда таҳлил гардида, омилҳо ва талаботҳои асосие муайян

мешаванд, ки самаранокии ин равандро дар шароити муассисаи таҳсилоти олі таъмин менамоянд. Унвончӯ вобастагии ташаккули салоҳиятнокии касбиро аз муҳити таълимӣ, хусусиятҳои ташкили таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ва фаъолияти фаъоли донишчӯён асоснок менамояд. Дар зербоби дуюм моҳият ва мундариҷаи салоҳиятнокии касбии омӯзгори фанни технология (таълими меҳнат) равшан карда шуда, сохтор, чузъҳо ва хусусиятҳои асосии он ҳамчун падидаи педагогӣ муайян мегарданд. Ин зербоб барои ташаккули асосҳои назариявии таҳқиқ нақши калидӣ мебозад.

Боби дуюм бо унвони «**Моҳият, захираҳои педагогии таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ ва амсилаи ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгори оянда**» ба таҳлили имкониятҳои амалии таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ равона гардидааст.

Дар зербоби аввал нақш ва иқтидори таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ дар ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгори фанни технология (таълими меҳнат) ошкор карда шуда, таҷрибаомӯзӣ ҳамчун муҳити самараноки татбиқи донишҳои назариявӣ ва рушди маҳорату малакаҳои касбӣ баррасӣ мегардад. Унвончӯ нишон медиҳад, ки таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ имкониятҳои васеъ барои ташаккули мавқеи касбӣ, масъулият ва худидоракунии фаъолияти педагогии донишчӯён фароҳам меорад.

Дар зербоби дуюм амсилаи ташаккули салоҳиятнокии касбии омӯзгори фанни технология (таълими меҳнат) пешниҳод ва асоснок карда мешавад, ки унсурҳо, марҳилаҳо ва робитаҳои дохилии раванди ташаккулро дар шароити таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ дар бар мегирад.

Боби сеюм таҳти унвони «**Кори таҷрибавӣ-озмоишӣ оид ба салоҳиятнокии касбии омӯзгорони ояндаи фанни технология (таълими меҳнат) дар раванди таҷрибаомӯзии омӯзгорӣ**» ба санҷиши амалӣ ва тасдиқи натиҷаҳои назариявии таҳқиқ бахшида шудааст.

Дар зербоби аввал шакл ва усулҳои самараноки баланд бардоштани салоҳиятнокии касбии омӯзгори фанни технология (таълими меҳнат) дар ҷараёни таҷрибаомӯзӣ дар донишгоҳ тавсиф гардида, роҳҳои татбиқи методикаи пешниҳодшуда нишон дода мешаванд.

Дар зербоби дуюм ҷараён, марҳилаҳо ва натиҷаҳои кори таҷрибавӣ-озмоишӣ таҳлил шуда, самаранокии амсила ва технологияҳои пешниҳодгардида аз рӯи нишондиҳандаҳои муайяншуда исбот мегардад. Ин боб бо хулосаҳои асоснок анҷом ёфта, робитаи мустақами байни назария ва амалияи педагогиро нишон медиҳад.

Дар маҷмӯъ, мазмун ва муҳтавои диссертатсия ба таври муназзам ва илмӣ таҳия гардида, масъалаи таҳқиқро аз асосҳои назариявӣ то санҷиши амалӣ фаро гирифта, ба талаботи рисолаҳои илмӣ ҷавобгӯ мебошад.

10. Мутобиқи барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсия ва автореферати пешниҳодшуда пурра ба талабот ва меъёрҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқат мекунад. Шумора ва сифати мақолаҳои илмӣ муаллиф, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд, ба талаботи «Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионӣ», «Низомномаи Шурои диссертатсионӣ» ва меъёрҳои Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267, бо тағйири иловаҳо аз 26.06.2023, №295) пурра ҷавобгӯ мебошад.

11. Мутобиқати тахассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмӣ унвонҷӯ – Рауфзода Сайвали Гурез ба ихтисоси илмӣ дархостшаванда 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) мувофиқат мекунад.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз он ҷиҳат қобили дастгирӣ арзёбӣ мегардад, ки дорои ҷанбаҳои навоварона буда, бар асоси таҳлили амиқӣ назариявӣ ва натиҷаҳои озмоишӣ таҳия гардидааст ва дар маҷмӯъ ба баланд бардоштани сатҳи ташаккули салоҳияти касбии омӯзгорони ояндаи фанни технология (таълими меҳнат) мусоидат менамояд.

12. Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Новобаста аз дастоварду муваффақиятҳо ва пешниҳодҳои ҳадафмандона диссертатсияи мазкур аз норасоӣҳо ва ғалатҳое, ки хусусияти ҷузъӣ доранд ҳолӣ нест. Ба назари мо онҳо чунинанд:

1. Таҳлили таҷрибаи дигар МТОК-и ҷуммурий метавонист дар баъзе фаслҳо муфасссалтар пешниҳод гардад.
2. Дар қисмати натиҷаҳои таҷрибавӣ имконияти пешниҳоди таҳлили муқоисавии иловагӣ вуҷуд дорад.
3. Самтҳои минбаъдаи татбиқи методика дар дигар ихтисосҳои педагогӣ метавонианд равшантар нишон дода шаванд.
4. Баъзе нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшуда хусусияти умумӣ дошта, алоқаи мустақим бо натиҷаҳои таҷрибавӣ таҳқиқот дар матни автореферат пурра инъикос наёфтааст.
5. Дар рисола хатогиҳои имлоӣ ва техникӣ воমেҳӯранд.

Ин мулоҳизаҳо хусусияти тавсиявӣ дошта, аз арзиши илмӣ ва амалии рисола намекоҳанд.

Камбудиҳои чойдошта сифати баланди илмии диссертатсияро коста намегардонанд. Ба инобат гирифтани онҳо дар таҳқиқоти ояндаи диссертант самаранок арзёбӣ мегарданд.

Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) таҳия гардида, мазмуни асосии қори таҳқиқро инъикос менамояд ва дар он натиҷаҳои назарраси илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

13. Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса диссертатсияи Рауфзода Сайвали Гурез аз рӯйи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. – Педагогика (5.3.10.11.–Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) сазовор аст.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаи илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақриз аз ҷониби Қодирова Дилафруз, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи методикаи таълими физика ва технологияҳои материалҳои омода гардидааст.

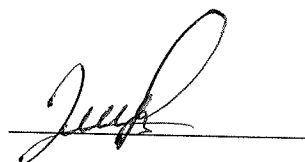
Тақриз дар ҷаласаи кафедраи методикаи таълими физика ва технологияҳои материалҳои муҳокима ва тасдиқ карда шудааст (протоколи №6 аз 29.01.2026).

Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 9 нафар.

Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор 9 нафар, зид – нест, бетараф – нест.

Раиси ҷаласа:

номзади илмҳои таърих (аз рӯйи самти физика),
дотсент, мудири кафедраи методикаи таълими
физика ва технологияҳои материалҳои
Исозода Собир Курбон,

Эксперт:

Номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти
кафедраи методикаи таълими физика
ва технологияҳои материалҳо,
Қодирова Дилафруз

Котиби илмӣ ҷаласа:

Қаландарова М.

Имзоҳои Исозода С.Қ. ва Қодирова Д.Т.-ро
тасдиқ мекунам:

сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

Суроғай муассисаи пешбар:

Нишонӣ: 735360, шаҳри Кӯлоб, кӯчаи С.Сафаров, 16.

Тел: (833-22) 2-35-06, (833-22) 2-36-26

Факс: (33-22) 2-35-06.

Сомонаи расмӣ: www.new.kgu.tj

« 29 » январи соли 2026

